

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΥΠΟΥ
Αθήνα, 2 Μαΐου 2019

Σύμπραξη Εφορείας Αρχαιοτήτων Κυκλάδων με τον Οργανισμό NEON

**Εικαστική εγκατάσταση σύγχρονης τέχνης στον αρχαιολογικό χώρο και το Μουσείο της Δήλου από τον καλλιτέχνη Antony Gormley
2 Μαΐου – 31 Οκτωβρίου 2019
Επιμέλεια Έκθεσης: Ελίνα Κουντούρη & Iwona Blazwick, OBE**

Ο αρχαιολογικός χώρος της Δήλου φιλοξενεί φέτος για πρώτη φορά μια μοναδικής σύλληψης έκθεση σύγχρονης γλυπτικής τέχνης από τον Βρετανό καλλιτέχνη Antony Gormley, προϊόν σύμπραξης της Εφορείας Αρχαιοτήτων Κυκλάδων (Υπουργείο Πολιτισμού & Αθλητισμού, Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων & Πολιτιστικής Κληρονομιάς) και του Οργανισμού NEON.

Οι δύο φορείς ξεκίνησαν τη συνεργασία τους πέρσι, με την επιτυχημένη έκθεση σύγχρονης τέχνης *Constellations in the dirt | Αστερισμοί στο χώμα* που πραγματοποιήθηκε το καλοκαίρι 2018 στο Κουφονήσι, ως πρόλογος της δημιουργίας της Αρχαιολογικής Συλλογής Κουφονησίου από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων.

Ο NEON συμπράττει με θεσμικούς φορείς πολιτισμού και ενεργοποιεί ιστορικούς τόπους σε δράσεις που συνδέουν δημιουργικά το αρχαιολογικό παρελθόν με τον σύγχρονο πολιτισμό. Μέσω της συνεργασίας με τον NEON, η Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων πραγματοποιεί ένα άνοιγμα προς τη σύγχρονη τέχνη, υπογραμμίζοντας τη διαχρονικότητα της δημιουργίας και την ανάγκη για συνομιλία του «καθιερωμένου» παρελθόντος με τη σύγχρονη καλλιτεχνική έκφραση.

Ο Antony Gormley είναι ένας από τους πιο καταξιωμένους καλλιτέχνες των καιρών μας. Τα τελευταία 40 χρόνια, τα γλυπτά του και οι εγκαταστάσεις του αμφισβητούν την αντίληψή μας για τον χώρο και το ανθρώπινο σώμα. Οι σπουδές του στην αρχαιολογία, την ανθρωπολογία και την ιστορία της τέχνης στο Trinity College του Cambridge τον εφοδίασαν με μια βαθιά κατανόηση της ποικιλίας της ανθρώπινης φύσης και της καταγωγής της.

Για το διάστημα 2 Μαΐου έως 31 Οκτωβρίου 2019, οι ανθρωπόμορφες γλυπτικές εγκαταστάσεις του θα «επαναποικίσουν» το νησί της Δήλου μετά από χιλιάδες χρόνια, στο πλαίσιο της έκθεσης *SIGHT*. Η επιμέλεια είναι της Ελίνας Κουντούρη, Διευθύντριας του NEON και της Iwona Blazwick, OBE, Διευθύντριας της Whitechapel Gallery του Λονδίνου.

Οι 29 γλυπτές ανθρώπινες μορφές από σίδηρο (ανάμεσά τους και πέντε νέα έργα που είναι αναθέσεις ειδικά για την έκθεση) φιλοδοξούν να «αποκαταστήσουν» την ανθρώπινη παρουσία και να δημιουργήσουν ένα φυσικό μονοπάτι που οδηγεί πίσω στη μυθολογία και την ανθρώπινη δραστηριότητα του παρελθόντος της Δήλου.

Η Δήλος περιγράφεται στα ποιητικά κείμενα ως ένας πλάνητας βράχος που σταθεροποιήθηκε στην καρδιά του Αιγαίου με αδαμάντινους κίονες, όταν η Λητώ γέννησε εκεί δύο από τους σπουδαιότερους θεούς του ελληνικού πανθέου, τον Απόλλωνα και την Άρτεμη. Παρούσα από την πρωτοκυκλαδική 3η χιλιετία π.Χ., μέχρι τον πρώιμο Μεσαίωνα του 7ου αιώνα μ.Χ., υπήρξε κορυφαίο θρησκευτικό κέντρο και κομβικό εμπορικό λιμάνι στις θαλάσσιες οδούς της Μεσογείου. Μύθος, ιερότητα, πολιτική

εξουσία, πλούτος, πολυπολιτισμικότητα, κοσμοπολιτισμός διαμόρφωσαν καθοριστικά το πολυκύμαντο παρελθόν της Δήλου που αποτυπώνεται υλικά στα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα της νήσου, στα ιερά και τις οικίες της.

Σήμερα, με εξαίρεση τους αρχαιολόγους που προστατεύουν και μελετούν το νησί, η Δήλος είναι ακατοίκητη. Τα ερείπιά της, όπως αυτά της Πομπηίας, στέκουν κενά από ανθρώπινη παρουσία.

Ο επισκέπτης έρχεται σε επαφή με την έκθεση προτού ακόμα πατήσει το πόδι του στη στεριά. Προσεγγίζοντας τη Δήλο με το σκάφος, στη δύσβατη βορειοδυτική πλευρά, αντικρίζει μια μοναχική φιγούρα (από τη σειρά του Gormley *Another Time*, 1999-2013) που στέκεται φρουρός ανάμεσα στους σχηματισμούς των βράχων στην ακτή. Δύο ακόμα έργα της ίδιας σειράς -επίσης προσανατολισμένα προς τον μακρινό ορίζοντα- στέκουν στην κορυφή Πλάκες πάνω στο όρος Κύνθος και στην άκρη του εμπορικού λιμανιού. Άλλες γλυπτές φιγούρες στέκονται στη διαδρομή από το Στάδιο μέχρι τον χώρο του θεάτρου, στα εμπορικά μαγαζιά και στο Μουσείο, σε απόλυτη αρμονία με τον χώρο.

Ο Gormley έχει μελετήσει τους ναούς και τα ιερά άβατα, τον ορίζοντα, τη μορφολογία του εδάφους όπως μεταμορφώνεται από τον άνεμο και το αλάτι. Οι γλυπτές μορφές του, σε νατουραλιστικές, κυβοειδείς και πιο αφηρημένες φόρμες, είτε στέκουν ορθές είτε ξαπλωμένες στο έδαφος, είναι εκτεθειμένες στα στοιχεία της φύσης. Αλληλεπιδρώντας με τη μορφολογία του νησιού, τα έργα μοιάζουν να εμφανίζονται και να εξαφανίζονται ταυτόχρονα. Καθοδηγούν τη φαντασία του επισκέπτη και εστιάζουν την προσοχή στην ανθρώπινη παρουσία στη Δήλο στη διάρκεια των αιώνων, σε ένα ταξίδι μέσα από τη μυθολογία, το φως και το σκοτάδι, την ανθρώπινη διαδρομή μέσα από τη δόξα και την ήττα. Λειτουργώντας με σεβασμό, ο καλλιτέχνης εμπλέκει τον επισκέπτη σε μια εμπειρία που δεν 'ανταγωνίζεται' τον χώρο και την ιστορία του, αλλά συμβάλλει σε μια φυσική και πνευματική σύνδεση της συλλογική μας μνήμη με το φορτισμένο ιστορικό τοπίο.

«Το αλώβητο φυσικό και ιστορικό τοπίο της ακατοίκητης Δήλου προσφέρει στον επισκέπτη τη μοναδική εμπειρία ενός ταξιδιού στο χρόνο. Η εικαστική εγκατάσταση SIGHT λειτουργεί ως πολλαπλασιαστής ισχύος για την βιωματική εμπειρία του χώρου και ως διάλογος για διαφορετικές αναγνώσεις του παρελθόντος. Τα γλυπτά του Antony Gormley ανασημαίνουν το χώρο και προσφέρουν στον επισκέπτη μια απολαυστική περιήγηση μέσα στην δηλιακή ανασύνθεση, για αναστοχασμό των ταυτοτικών, γνωσιακών και αισθητικών δεσμών μας με το παρελθόν», σημειώνει ο **Δημήτρης Αθανασούλης**, διευθυντής της Εφορείας Αρχαιοτήτων Κυκλάδων.

Όπως τονίζει ο **Δημήτρης Δασκαλόπουλος**, ιδρυτής του NEON, *«Αυτός ο τόπος έχει μια μαγεία προαιώνια, τον διάλεξαν για την ενέργειά του και σήμερα φορτίζεται ιδιαίτερα στη συνύπαρξή του με τη σύγχρονη γλυπτική. Η έκθεση SIGHT είναι μια κοινή προσπάθεια της αρχαιολογικής κοινότητας, του NEON και του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου που την ενέκρινε. Είναι μια προσπάθεια συλλογική να αλλάξουμε τον τρόπο που μας βλέπουν, όχι μόνο ως τόπο προορισμού για το 'αρχαίον κλέος' μας, αλλά για το τώρα, την ανησυχία μας, τη ζωντάνια και την όρεξη να μείνουμε επίκαιροι σε αυτόν τον κόσμο»*.

Όπως εξηγεί η **Ελίνα Κουντούρη**, Διευθύντρια του NEON και συν-επιμελήτρια της έκθεσης, *«Ο Gormley προτείνει μια ριζοσπαστική στάση: 'Η τέχνη αφορά την επικύρωση της προσωπικής μας εμπειρίας στον παρόντα χρόνο'. Για πολλούς αιώνες, η Δήλος υπήρξε ένας χώρος εμπορίου και πολυπολιτισμικότητας, τόπος ανταλλαγής ιδεών και αγαθών• κέντρο όπου λατρεύονταν διαφορετικές θρησκείες. Σήμερα, όπως άλλοι αρχαιολογικοί χώροι, λειτουργεί ως υπενθύμιση της διεπαφής διαφορετικών πολιτισμών και εθνών• του πώς οι άνθρωποι μπορούν να συμβιώσουν ειρηνικά σε μια ατμόσφαιρα ανεκτικότητας και συμμετοχικότητας. Αυτή η έκθεση είναι μια εξαιρετική ευκαιρία για να συνδεθεί το ευρύ κοινό με το έργο του Gormley και να υπενθυμίσει πόσο σημαντική είναι η τέχνη στην ανθρώπινη ιστορία. Ελπίζω ότι οι επισκέπτες θα φύγουν από τη Δήλο νιώθοντας ότι η σύγχρονη γλυπτική και αυτός ο χώρος ανήκουν σε όλους μας»*.

Σύμφωνα με τη **Iwona Blazwick**, OBE, Διευθύντρια της Whitechapel Gallery και συν-επιμελήτρια της έκθεσης *«Ο Antony Gormley εκτυλίσσει ένα σημαντικό έργο χορογραφίας. 29 μοναδικές φιγούρες, που δημιουργήθηκαν σε διάστημα δύο δεκαετιών, είναι τοποθετημένες με τρόπο που να εντείνουν την εμπειρία αυτού του χαμένου πολιτισμού, δημιουργώντας μια πανίσχυρη συνήχηση ανάμεσα στο σώμα, το αρχαίο πνεύμα και τα στοιχεία της φύσης»*.

Η έκθεση SIGHT παρουσιάζεται σε συνεργασία με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων, σε ανάθεση και διοργάνωση από τον NEON.

Πληροφορίες neon.org.gr

Σημειώσεις για τους συντάκτες

Ο **Antony Gormley**, γεννημένος στο Λονδίνο το 1950, έχει πραγματοποιήσει μια σειρά από ατομικές εκθέσεις σε χώρους όπως η γκαλερί Uffizi, Φλωρεντία (2019), το Philadelphia Museum of Art, Φιλαδέλφεια (2019), η Kettle's Yard, Κέιμπριτζ (2018), το Long Museum, Σαγκάη (2017) η National Portrait Gallery, Λονδίνο (2016), η Forte di Belvedere, Φλωρεντία (2015), η Zentrum Paul Klee, Βέρνη (2014), το Centro Cultural Banco do Brasil (2012), το Deichtorhallen, Αμβούργο (2011), το State Hermitage Museum, Αγία Πετρούπολη (2011), η Kunsthaus Bregenz, Μπρέγκεντζ (2010), η Hayward Gallery, Λονδίνο (2007), το Kunsthalle zu Kiel, Κίελο (1993), το Malmö Konsthall, Μάλμε (1993) και το Louisiana Museum of Modern Art, Κοπεγχάγη (1989). Μια μεγάλη ατομική έκθεση του έργου του θα παρουσιαστεί στη Βασιλική Ακαδημία Καλών Τεχνών (Royal Academy of Arts) στο Λονδίνο τον Σεπτέμβριο του 2019. Στα έργα δημόσιου χώρου του Antony Gormley που βρίσκονται σε μόνιμη έκθεση περιλαμβάνονται τα *Angel of the North* (Γκέιτσοξεντ, Αγγλία), *Another Place* (Κρόσμπι Μπιτς, Αγγλία), *Exposure* (Λέλισταντ, Ολλανδία), *Chord* (MIT – Massachusetts Institute of Technology, Κέιμπριτζ, Μασαχουσέτη, ΗΠΑ). Έχει επίσης συμμετάσχει σε μεγάλες ομαδικές εκθέσεις όπως στη Μπιενάλε της Βενετίας και την Documenta 8, Κάσελ, Γερμανία. Ο Gormley κέρδισε το βραβείο Turner το 1994 και είναι μέλος της Βασιλικής Ακαδημίας Καλών Τεχνών από το 2003. Χρίστηκε Officer of the British Empire το 1997 και Ιππότης το 2014.

Η **Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων**, Υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, έχει στην ευθύνη της την μνημειακή κληρονομιά που έχει αποκαλυφθεί ή διασώζεται στο νησιωτικό σύμπλεγμα των Κυκλάδων. Αυτές οι μαρτυρίες της ανθρώπινης παρουσίας και δημιουργίας χρονολογούνται από τους απώτατους προϊστορικούς χρόνους έως και τη σύσταση του νέου ελληνικού κράτους, το 1830. Το ευρύτατο χρονολογικό πλαίσιο συμπεριλαμβάνει πλήθος διαφορετικών εκφράσεων της κυκλαδίτικης κληρονομιάς: αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία, κάστρα, παραδοσιακοί οικισμοί και φυσικά πλήθος ευρημάτων και κειμηλίων, που επιλεκτικά παρουσιάζονται στους μουσειακούς χώρους και τις συλλογές της Εφορείας.

Τα τελευταία χρόνια, η Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων έχει ενεργοποιήσει ένα σύνθετο σχέδιο δράσης για τη διαχείριση του εκτενούς πολιτιστικού κεφαλαίου που επιτηρεί. Η προστασία και ενδελκτική τεκμηρίωση των αρχαιολογικών, αρχιτεκτονικών και ιστορικών δεδομένων των μνημείων αποτελεί την πρώτη, θεμελιακή ενέργεια αυτού του σχεδιασμού. Επιπλέον, έχοντας καταφέρει να προσελκύσει σημαντικές χορηγίες αλλά και να εξασφαλίσει πιστώσεις από ανταγωνιστικά ευρωπαϊκά προγράμματα, η Εφορεία εργάζεται δυναμικά προς τη συντήρηση, αναστήλωση και ανάδειξη σημαντικών αρχαιολογικών χώρων και μνημείων. Ο τρίτος σημαντικός πόλος δράσης της Εφορείας Αρχαιοτήτων Κυκλάδων σχετίζεται με την επικοινωνία, την ώσμωση με την τοπική κοινωνία, την ενεργή παρουσία στο παγκόσμιο επιστημονικό και μουσειακό γίγνεσθαι και την ενσωμάτωση νέων εκφραστικών τρόπων. Σε αυτό το πλαίσιο, η Εφορεία πραγματοποιεί ένα ουσιαστικό άνοιγμα προς τη σύγχρονη τέχνη για να υπογραμμίσει τόσο την ανανεωτική δύναμη της φόρμας και της διαχρονικής δημιουργίας όσο και την ανάγκη για τη συνομιλία του “καθιερωμένου” παρελθόντος με τη σύγχρονη καλλιτεχνική έκφραση.

Ο **Πολιτιστικός και Αναπτυξιακός Οργανισμός κοινής ωφέλειας NEON** ιδρύθηκε το 2013 από το συλλέκτη και επιχειρηματία Δημήτρη Δασκαλόπουλο. Ο NEON φιλοδοξεί να φέρει το σύγχρονο πολιτισμό κοντά στο σύγχρονο πολίτη, αναδεικνύοντας τη δυνατότητα της καλλιτεχνικής δημιουργίας να αφυπνίσει, να συγκινήσει, να παρακινήσει. Συγχρόνως, επιδιώκει να συμβάλει στην ευρύτερη προσπάθεια αναβάθμισης της πόλης και της καθημερινότητας του πολίτη. Να συμβάλει στην αποκατάσταση της σχέσης του πολίτη με τη λειτουργία και τα δρώμενα της πόλης του.

Ο NEON δεν περιορίζεται σε ένα μόνον χώρο. Έδρα του είναι ολόκληρη η πόλη, το ευρύτερο αστικό περιβάλλον. Είναι ένας ζωντανός και ενεργός συνομιλητής με την κοινωνία, τους θεσμούς και το κοινό.

Ο NEON υλοποιεί τους στόχους του μέσα από εκθέσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα, εκδηλώσεις και συζητήσεις, προγράμματα χορηγιών και υποτροφιών και τη δημιουργία ενός δικτύου διεθνών συνεργασιών και ανταλλαγών. Ο NEON συμπράττει με θεσμικούς φορείς πολιτισμού και ενισχύει τη δραστηριότητα δημοσίων και ιδιωτικών φορέων με σκοπό τη διάδοση της σύγχρονης τέχνης. Ο NEON επιδιώκει να αναδείξει τον πολιτισμό ως βασικό μοχλό προόδου και ανάπτυξης.

Reliant Communications
Έφη Λαζαρίδου
T: 210 6839839, 6932 296850
E: elazaridou@reliant.gr